

Бележки и препоръки на Асоциация на парковете в България относно проект за План за управление на Национален парк Рила

1. На стр.19 е посочено, че „Границата на НП "Рила" е определена върху кадастрална основа, чрез пряко геодезическо заснемане и трасиране на терен, като е приложена Заповед РД № 397 от 15.10.1999 год. и в съответствие със Заповед № РД - 764 от 28.10.2008 год. и приложението към тази Заповед за Координатния регистър на границата.“ Посочената заповед от 2008 г. и нейното приложение няма нищо общо с границите на НП Рила и не може да бъде основание за геодезическо заснемане и трасиране на терен. Предлагаме изпълнителят да извърши корекция на дейността и на текста.
2. В т.1.0 на заданието е включено изискването за трайно стабилизиране на границата на НП Рила. В текста на стр. 19 е посочено „Трасираните точки на терен са обозначени с геодезически знак съгласуван и одобрен с ДНПР“ . Желая да посочим, че от наличните наблюдения можем да констатираме, че използваният за отлагане способ на гранични точки с координати се различава от законово определените в Инструкцията за създаване и поддържане на геодезически мрежи с местно предназначение и Инструкцията № рд-02-20-25 от 20 септември 2011 г. за определяне на геодезически точки с помощта на глобални навигационни спътникови системи. Опасяваме се, че независимо от одобрението от ДНПР, тези знаци не могат да се определят като трайно стабилизирани.
3. На стр.19 е записано, че „Границата на НПР е трасирана на база предварително съгласувана схема с ръководството на ДНПР, като координатите на трасираните точки са на база Координатния регистър, приложен към Заповед № РД - 764 от 28.10.2008 год. и обнародван в ДВ.“ Това действие се различава от изискването на заданието „Границата на НПР да се отложи с трайни знаци на терена по координати. При установяване на грешки и несъответствия между границата от цифровия модел и границата на терена да се извършат корекции като за основа се вземе границата на парка съгласно Заповед № РД -397 от 15.10.1999 година на МОСВ.“ Отново се посочва, че дейността е извършена съобразявайки се със заповед която няма общо с НП Рила. Предлагаме изпълнителят да извърши корекция на дейността съобразно заданието и на текста на проекто-плана за управление (ППУ).
4. На стр. 19 и 20 е записано „по общини, а Лесоустройствените проекти в същността си са Технически проекти за стопанисване и управление на горските територии и от тях не може да се съди за точна площ и положение.“ Твърдението е оксиморон – хем се приемат ЛУП з а технически проекти, хем се твърди, че от тях не може да се съди за площ и положение. Предлагаме да отпадне.
5. На стр. 21 -21 е посочено, че „Със Заповед РД № 764 от 28.10.2008 год. на Министъра на МОСВ и приложението към нея за Координатния регистър на границата на НПР включващ 21 532 бр. точки(чупки), границата е осъвременена и онагледена в цифров вид, с което е определена окончателната площ на парка - възлизаща на 77 922.701 ха“ Твърдението е невярно защото посочената заповед не посочва граница на парк, а на защитена зона, за това предлагаме да отпадне.
6. НА стр. 20 и 21 е написано за явни фактически грешки коментирайки данни за границата на парка от КВС и КК. Желая да отбележим, че КВС и КК отразяват, а не определят границите на защитените територии. Последните се определят от заповедта

за тяхното обявяване и ако изпълнителят не е използвал при трасирането на границите изходният картен материал за заповедта е необходимо да коригира действията и текстовете в ППУ.

7. В.1.2.1 Фондова принадлежност се използват остаряла терминология като горски фонд, необходимо е да се поправи със законовоизползваните термини. Посочено, че е в горските територии са включени реки и блата (?), а във високопланинските пасища – реки и езера, които съгласно ЗУТ имат вид на територията „територии заети от води и водни обекти“. В текста липсват актуални данни за фондова принадлежност и е посочено, че са в приложение, каквото липсва. Предлагаме текста да се допълни с исканото по задание и коригира спрямо разпоредбите на ЗУТ, ЗГ, ЗВ и ЗСПЗЗ.
8. В т.1.3.1. е записано неверните твърдения „Законът за защитените територии урежда подробно въпросите по устройство, управление и опазване на **резервата.**“ „Според ЗЗТ управлението и контрола на резерватите се осъществява от МОСВ чл. 46 (1) ал. 1., **а непосредственото му управление се осъществява от РИОСВ-Пазарджик.**“ Предлагаме да се коригират. Вероятно текстът е взет от план за управление на някой резерват в РИОСВ Пазарджик, но е неподходящ и неверен за ППУ на НП Рила.
9. В т.1.3.1 не е изпълнено заданието в частта му „да се опише правната рамка за статута на парка и резерватите, произтичащ от Европейското законодателство за природозащита и околна среда, Конвенции, Програма „МАВ“ на ЮНЕСКО, др.“
10. В т.1.4 е записано невярното твърдение, което предлагаме да се коригира „Впоследствие със Заповед № РД-397/15.10.1999 г. на Министъра на околната среда и водите са определени и границите на парка по отдели на лесоустройствените проекти на държавните лесничейства. „ границите на парка са определени със заповедта за обявяването му. Предлагаме текста да се коригира.
11. В т.1.4е вписан текст започващ с израза „За 7 землища с общо 36 имоти явните фактически грешки касаят Кадастралните карти и регистри, където не са отразени коректно актуалните Карти на възстановената собственост, преди те да бъдат отменени, а именно имоти с идентификатор:“ От него не става ясно дали фактическите грешки касаят собствеността, границите или нещо друго. Предлагаме авторите на ППУ да прецизират текста и да преценят в коя част от ППУ трябва да го включат. Отделно от това установяваме, че авторите на плана се позовават за информацията за парка отново на КВС, а не на заповедта за неговото обявяване, което е неправилно.
12. В т.1.4. е посочено, че неправомерно възстановени са 1215 ха имоти, а в текста за разпределение по видове собственост са посочени 123 ха. Необходимо е да се коригира и да се посочва едно число, което да е вярно.
13. На стр. 26 не е посочена мерната единица в таблица „Площи по Начин на трайно ползване. „
14. На стр.26 е посочено „Данни за собствеността по землища в наличните Кадастрални карти и Карти на възстановената собственост са представени в Приложение 1.4., Табл. 1.4. – 1.“ А в приложенията такава таблица липсва
15. В т.1.5. не е представена изисканото от заданието описание на : МОСВ компетентността им и техните основни функции и механизми за управление на парка, в т. ч. па ресурсите и други дейности, произтичащи от ЗЗ Г. ЗООС. ЗБР. Закона за лова и опазване на дивеча. ЗКН, ЗВ, ЗРАК, ЗЛР, ЗЛОД и др.; - други органи на изпълнителната власт: БД Западно-беломорски район - Благоевград, БД Източно беломорски район - Пловдив, РИОСВ-

Благоевград, Перник. София и Пазарджик, НАОС и нейните регионални лаборатории. Районни полицейски управления и Областни дирекции Полиция към МВР, Главна дирекция Противопожарна безопасност и спасяване, Звена и Районни служби ПБС към МВР, териториални органи на изпълнителната и местната власт (областни и общински администрации), Министерство на регионалното развитие и благоустройството и негови поделения и др. и техните основни функции по отношение на дейности в парка, произтичащи от ЗООС, ЗВ. ЗУТ, ЗЗБ. ЗМВР. ЗКН и др.; - други организации и лица (търговски дружества, институции или НПО и др.), които изпълняват функции по: планинско спасяване на посетителите - ПСС към БЧК; проектиране, из) раждане и поддръжка на санитарно охранителни зони и водоземни и водопреносни съоръжения - НЕК ЕАД-Предприятие „Язовири и каскади“. Общини и ВиК дружества и др.: експлоатация и поддръжка на далекопроводна електропреносна и разпределителна мрежа и енергийни обекти (НЕК, ВЕЦ група Рила и др.); експлоатация и поддръжка на телекомуникационни съоръжения - РРТС, БТК и др.; научноизследователски и научно оперативни дейности - БАН и нейни те институти, културни и образователни институции и др.“ Предлагаме заданието да се изпълни и текста на ППУ да се допълни.

16. В т.1.5 е включена голямо количество информация, която по задание трябва да е в приложение. Предлагаме заданието да си изпълни и в текста на ППУ да остане само кратка информация по основните точки
17. В т.1.5 не е изпълнено заданието в частта му за „Да се представи с кратък текст и в табличен вид в Част Приложения финансирането на управлението на парка по източници (държавен бюджет, Г1УДООС и др.) и по години за периода от 2001 до 2010 г. по следните направления - поддържащи и възстановителни дейности в гори. земи и водни площи; опазване на парка от пожари; туристическа инфраструктура; образователни програми и информационно осигуряване; научни изследвания и мониторинг; капиталови разходи - оборудване, строителство и др.“
18. В т.1.6 са представени само проекти изпълнени от ДНП Рила, а не както е изискано – проекти реализирани в парка независимо от техният изпълнител. Предлагаме текста да се допълни с информация за всички реализирани проекти на територията на НП Рила за периода на действие на ПУ.
19. В т.1.6 не е изпълнено заданието в частта му „Да се представи графично и анализира в текста участието на различните източници на финансиране.“
20. В т.1.7 са неправилно посочени подзона за ограничаване на човешкото въздействие и подзона за биологичен обмен. От режимите е включено само предположението, че че „Зоната за ограничено човешко въздействие и многофункционалната зона предполагат ползване на териториите за отдих, туризъм, паша, ползване на негорски ресурси при съответните режими и норми.“ Предлагаме текста да се коригира, като зона ОЧВ се представи като зона, а несъществуващата подзона за биологичен обмен – премахне. Предлагаме текста на ППУ да се допълни с кратко описание на предназначението и площта на всяка от подзоните.
21. За т.1.18. нито в текста на ППУ, нито в приложенията са посочени изходните данни за климатичните фактори, което не позволява да се оцени дали са използвани данни от последните 30 години както изисква заданието.
22. В т.1.8 липсват данни и анализи за промените в характеристиките на климатичните фактори за последните 15 години от приемането на ПУ01.

23. В т.1.8 липсва изисканото от заданието „Да се приложи европейски призната Методика за моделиране на климатичните промени и представят т.н. Сценарии за климатични промени за региона на Рила планина. Да се опишат в средносрочен план и представят илюстративно потенциалните минимални и максимални промени в температурата, валежите и в честотата на извънредните събития/ ситуации, свързани с глобалните климатични промени (прояви на засушливи периоди, екстремни стойности на температура и валежи, бурни ветрове и др.).
24. В т.1.8. липсва представена изисканата от заданието „база-данни за климатичните елемент и в зоната на горите, както и на субалпийската и на алпийската растителност.“
25. В т.1.8 липсват приложенията изискани в заданието - обяснения на данните и тенденциите, важни таблици и графики.
26. Липсва сборник Абиотични фактори .
27. Липсват изисканите от заданието карти на температурният режим, на валежите и на ветровете към т.1.8
28. Липсва карта на тектонските процеси към т.1.9.1, изискана от заданието.
29. В т.1.10.1 липсва таблица на генетичната структура на водните ресурси в НП по височинни пояси през 200 м., съгласно заданието.
30. В т. 1.10.1 липсва анализ на водните запаси в снежната покривка – зонирани с кратка справка за периода на изследване — 50 г., съгласно заданието.
31. В т. 1.10.1 не е посочено какво представлява метода за трансфер на хидроложка информация, който е използван
32. В т.1.10.1 не е посочен минимален отток - исторически данни за отделните реки, съгласно заданието
33. В т.1.10.1 липсва Таблица на гарантираните водни ресурси на Рила планина по височинни пояси, съгласно заданието.
34. В т. 1.10.1 не е изпълнено заданието в частта му за „ Да се проучи и установи минималния воден отток след основните водохващания, необходим за поддържането жизнеността и възобновителните способности на речните местообитания, флората и фауната. Да се определи начина и метода на текущ контрол на минималния воден отток. Да се определят гарантираните водни количества, разположени под водохващанията. Да се даде информация за месечния обем на използваните водни ресурси от водохващанията в парка.“
35. В т.1.10.1 липсва информация за „Мътност на реките - г/ м3 - характеристика на основните реки“ изискана от заданието
36. В т.1.10.1 не е посочен; годишния отток на отделните реки и общо за парка - месечно разпределение на оттока, фазово разпределение, оценка на водните ресурси във фазите, съгласно заданието .
37. В т.1.10.1 не е дадена таблица на естествените водни ресурси по височинни пояси, съгласно заданието.
38. В т.1.10.1 не е проучено и представена следната информация за езерата (площ на водното огледало, надм. в., дълбочина, флора и фауна, температура) съгласно заданието.
39. В т.1.10.1 не е отчетено количеството неразложима органика, еутрофикацията в езерата (намаленото кислородно съдържание, забавянето на естествени биодеградиращи процеси) съгласно заданието.

40. В приложение към 1.10.1 липсва изисканата от заданието илюстрация хидрографската мрежа с карта в подходящ мащаб, на която да се покажат и съществуващи хидротехнически съоръжения, водохващания, реки, извори, езера, еутрофициращи езера, торфища, мочурища и др.
41. В т.1.10.1 липсва Карта на еутрофициращите езера - картен слой в ГИС М 1: 10 000. в Част приложения - карта М 1:100 000;
42. В т.1.10.1 липсва Карта на водността в НП Рила - картен слой в ГИС М 1: 10 000. в Сборник Абиотични фактори - карта М 1:100 000.
43. В приложенията към т.1.10.1 е включен а информация за ПП Рилски манастир.
44. В т.1.10.1 не е посочено годишният размер на водните количества които с е използват за питейни цели чрез различни водохващания. Какъв % от него се използва в парка и какъв % се изнася извън територията на НП.
45. От цялостната разработка на т.1.10.1 не става ясно какво е водното количество което се отнема от всички водни обекти в НП Рила годишно, какъв е % на водните обекти повлияни от антропогенна дейност, каква част от речните поречия са неповлияни от човека.
46. В т.1.11.1. не е определен почвеният тип на 34% от територията на парка - 26 356ха. Отчитайки, че в това число попадат 16 350 ха територии без почвена покривка, като скали, сипеи, водни обекти, застроени територии, все пак остават около 10 000 ха за които не е извършено картиране на почвите. Предлагаме картирането да се довърши.
47. В т.1.11.2 е посочено, че „За някои от установените райони, засегнати от ерозионни процеси е определена общо площта и степента на ерозираност (I - V). „, което означава, че не е извършено цялостно проучване на ерозията на територията на НП Рила изискано от заданието. Необходимо е да се извърши пълно картиране на ерозията в парка и в текста на ППУ да се дадат пълни данни за ерозията на цялата територия на парка и да се коригират обобщените данни в тази част.
48. На стр.63 е посочен текст „Провеждането на противоерозионни мероприятия се свеждат главно до естествено затревяване и възстановяване на дървесната растителност.“, който е показателен за липсата на разбиране на използваните понятия, като противоерозионно мероприятие. Необходимо е текста да се редактира от специалисти по борба с ерозията. Последващото изречение „В резултат на естественото затревяване са се формирали естествени тревни формации.“ е ненужно.
49. В приложения 1.11.2 – 1 и 1.11.2 -2 има непопълнени редове и колони с данни. Необходимо е да се допълнят.
50. Липсва Местоположение на ерозираните терени в парка - картен слой в ГИС М 1: 10 000; в Сборник Абиотични фактори - карта М 1:100 000.
51. Липсва Карта на основните скали в Парка - картен слой в ГИС М 1:10 000; ; в Сборник Абиотични фактори - карта М 1:100 000.
52. В т.1.12 екосистеми и биотопи не е извършено предвиденото в заданието „Да се определят два височинни трансекта /по северни и южни склонове/, по тях детайлно да се отразят/отчетат във височина природните местообитания и последните инвентаризират с цел залагане на мониторинг на промените в климата.“
53. В т.1.12 са включени „Екосистеми на антропогенно повлияни структури“ с обхват и описание, което трудно би могло да се обвърже с понятието екосистема, поради което предлагаме да отпаднат.

54. Липсва сборник Гори
55. В таблица 1.12 –1 липсва колона „ относителна площ или площта от парка, покрита от дадения тип местообитание, отнесена към общата площ от националната територия, покрита от този тип местообитание“ изискана от заданието. Предлагаме изпълнителят да я допълни.
56. В таблица 1.12 -1 оценката за степен на опазване на структурата и функциите на местообитание 3130 не отговаря на данните посочени в табл. 1.10.3 – 2 където са посочени езера с добро и умерено екологично състояние точно от този тип хабитат. Предлагаме тази оценка в таблицата да се актуализира .
57. В таблица 1.12 -1 оценката за степен на опазване на структурата и функциите на местообитание 3260 не отговаря на данните посочени в табл. 1.10.3 – 1 където са посочени реки с добро и умерено екологично състояние точно от този тип хабитат. Предлагаме тази оценка в таблицата да се актуализира .
58. Не личи обвързаност между данните за ерозия и данните в таблица 1.12 -1 по отношение оценката за степен на опазване на структурата и функциите на местообитанията. Не може да се показват големи ерозирани площи в безлесната част, а всички природни местообитания от нея да са с висока степен на опазване на структурата и функциите. Предлагаме тази оценка(вероятно за 6150 и 6230) в таблицата за местообитания и да се спрямо установените ерозионни процеси в следствие паша и туристически поток.
59. В таблица 1.13.2.1 има неформатиран текст в колона Съкратено обозначение.
60. В част 1.13.2 посочената средна възраст на горите изглежда прекалено ниска за гори неповлияни от човека, какви то са повечето гори в НПР. Необходимо е да се провери методиката за определяне на показателя и начина и на прилагане както и да се извърши контролни дендрохронологични измервания, както с е изискват в заданието. Този показател е недостоверен и във ПУ01.
61. Липсва Карта на горските насаждения по видове гори, изискана от заданието.
62. Липсва Карта на горите по възрастов показател, изискана от заданието.
63. Липсва Списък на установените лишеи с техният консервационен статус
64. В ППУ липсва данни да е изпълнено изисканото от заданието „За посочени от Д НПР видове висши растения да се извърши детайлно картиране и инвентаризация. Да се предложат мерки за тяхното опазване и/или възстановяване.“
65. Липсва Списък на установените видове висши растения с тяхна консервационна стойност;
66. Липсва Карта Разпространение на видове с консервационна значимост /локални, български ендемити/ М 1:100 000;
67. Липсва Карта Разпространение на инвазивните видове - М 1:100 000;
68. Липсва Карта Разпространение на растения хигрофити - М 1:100 000;
69. Липсва Карта Разпространение на петрофилните растения - М 1:100 000.
70. Липсва Разпространение на проучените видове гъби (макромицети) - картен слой в ГИС (в подходящ формат и мащаб М 1: 10 000);
71. Липсва Разпространение на проучените видове сладководни водорасли - картен слой в ГИС (в подходящ формат и мащаб М 1: 10 000);
72. Липсва Разпространение на проучените видове лишеи - картен слой в ГИС (в подходящ формат и мащаб М 1: 10 000);

73. Липсва Разпространение на проучените видове мъхове - картен слой в ГИС (вподходящ формат и мащаб М 1: 10 000);
74. Липсва следните картни слоеве в ГИС:
- Разпространение на коригираните висши растения - М 1:10 000;
 - Разпространение на видове с консервационна значимост /локални, български ендемити/ М 1:10 000;
 - Разпространение на инвазивните видове - М 1:10 000;
Разпространение на растения хигрофити - М 1:10 000;
 - Разпространение на петрофилните растения - М 1:10 000.
75. Липсва сборник Лечебни растения
76. Липсва сборник Биологична характеристика
77. В част 1.15.5 не е изпълнено заданието в частта му „На базата на популационния принцип на управление на едрите бозайници да се извърши проучване на връзката на парка със съседните територии, вкл. миграционни коридори. Да се събере информация и оценят щетите от кафява мечка и вълк в парка и околпарковата територия (в териториите, попадащи в 25 км ивица около границите на парка). Да се анализира събраната информация и съществуващите практики за превенция на нападение от мечка и вълк, както и компенсационната система за щети от хищници. Да се определят ефективни мерки и методи за предотвратяване на щети от двата вида към Сборник Биологична характеристика. В текстовата част на ПУ да се включи кратко описание.“
78. В части 1.14 и и 1.15 са използвани различни методи на оценка на степента на проученост на отделните групи – от различни текстови оценки до обективна оценка в проценти. Необходимо е уеднаквяване.
79. В т.1.16.3 не става ясно каква е площта на съществуващите сгради и съоръжения в парка, каква е дължината и други характеристики на пътната мрежа. Описанието какво е направил възложителя без тези данни е безполезно за читателя. Предлагаме текста да се допълни и редактира. Изречения от типа „Техническата инфраструктура на територията на парка се характеризира с изградените на нейна територия.“ Не носят информация.
80. В представената структура на инфраструктурата липсва енергопреносна мрежа, язовири, пътна мрежа по класове, водопреносна мрежа по функции и т.н.
81. Липсва сборник Инфраструктурни обекти.
82. Липсва карта на инфраструктурните обекти в Приложение
83. Липсва таблица с описанието на инфраструктурните обекти в Приложение, както изисква заданието.
84. В т.1.16.4 липсва описание на площите използвани за паша през периода на действие на ПУ 01.
85. В т.1.16.4 и приложенията към нея за отделни години липсват данни за издадените разрешителни за паша.
86. В т.1.16.4. липсват данни за количеството сено добивано от парка (ако е добивано изобщо)
87. В т.1.16.4 има текст за добива на гъби, билки и горски плодове, чието място не е в тази точка от ППУ.
88. В т.1.16.4 липсва информация за изисканата от заданието „инвентаризация и ресурсна оценка на тревните съобщества във високопланинската безлесна зона.“

89. В т.1.16.4 липсва информация за „редките и застрашените (автохтонни) породи домашни животни, отглеждани на територията на парка.“ изискана от заданието.
90. В т.1.16.5 липсва таблица за ползването от горите за периода 1999 – 2015 с количества, ползватели и по райони
91. В т.1.16.5 липсва изисканата информация за „констатирани в последните години нарушения (вид, брой, горещи точки).“
92. В приложенията липсва информация за т. 1.16.5, а в текста липсват графики и диаграми
93. В т.1.16.6 липсва данни за размера на ползването на отделните ресурси по години.
94. В т.1.16.6 липсват данни за констатирани в периода на действие на План'01 нарушения (вид, брой и др.) свързани с ползване на природни ресурси.
95. В т.1.16.6 липсват данни за констатирани в периода на действие на План'01 нарушения (вид, брой и др.) свързани с нерегламентирано ползване на видове от фауната.
96. В т.1.16.6 е представена информация за местата където се извършва риболов, но тя не е „пресечена“ с разрешените за риболов места от ПУ 01. (видно е ,че местното население риболовства в места където е забранено). Не е представен и анализиран резултата от социологичното проучване за количествата риба които се ползват и дали те отговарят на нормите в ПУ01.
97. В т.1.16.6 липсват Карта, илюстрираща събирането на природни продукти (и количества) като се представят площно ползванията и Карта на видовете нарушения в НП - браконьерство, иманярство, незаконно добиване на ресурси и др.
98. В т.1.16.7 липсва изисканото от заданието „Да се допълни съществуващата информация за посетителските обекти и съоръжения (биваци, кътове за отдих, места - оборудвани за почивка, погледни места, класни стои на открито, места за палене на огън, ски писти и др.), вкл. чрез инвентаризация на терен и по документи с информация за следните показатели:« данни за местоположението (вкл. посочва се дали са (не са) прилежащи към сгради/ сградни комплекси;• капацитетни възможности (вкл. съобразно парковата мебел).“
99. В т.1.16.7 липсва изисканото от заданието „Да се допълни съществуващата информация за места и маршрути за масови прояви, алтернативен туризъм и спорт (алпинизъм, скално и ледено катерене, зимни траверси, ски преходи, ориентиране, планинско колоездене и др.) с информация за следните показатели: традиционен организатор;» място на проявата; брой (средно) участници; време на провеждане.“
100. В т.1.16.7 липсва изисканото от заданието „Да се допълни съществуващата информация за информационните, контролно- информационни и охранителни пунктове, пунктове за оказване на помощ в критични ситуации, с информация за следните показатели: функционално предназначение; собственик/стопанин; местоположение.“
101. 102. В т.1.16.7 не е изпълнено заданието в частта му „Да се проучи и опише интереса на собственици и/или стопанисващи обекти за подслон за подобряване екологичните параметри и качеството на техните услуги, както и изграждане па съоръжения от техническата инфраструктура на обектите (слънчеви панели, компостиращи \УС, пречиствателни съоръжения за отпадни води) и др.“
102. В т.1.16.7 не е изпълнено заданието в частта му „Да се инкорпорира устройствения проект за извършване на алпийска дейност катерене и алпинизъм на територията на НПР в Плана за управление.“ Цитирането на плана без да се представи

съдържанието му и да се оцени доколко части или целият план могат да окажат негативно въздействие върху целите на защитената територия е недостатъчно. Необходимо е да посочим, че Устройственият проект предвижда и регламентира действия различни я някои случаи от зонирването и режимите в ППУ, като например бивакуване в района на Седемте езера.

103. В т.1.16.7 не е изпълнено изцяло заданието в частта му „Да се проучи по съществуваща документация, допълни с нови данни до 2010 г. и опише въздействието на туризма върху околната среда и биоразнообразието в парка.“ Описани са част от процесите и част местата където се оказва въздействие, но не са описани видовете и местообитанията върху които е оказано въздействие и неговият размер. Липсват данни за въздействие на безпокойството, замърсяването на водите и т.н.
104. В т.1.16.7 не е изпълнено заданието в частта му „Да се определи границата на допустимата промяна за Национален парк Рила.“
105. В т.1.16.7 не е изпълнено заданието в частта му „Да се разработи Методика за Мониторинг на въздействието на туристическия поток върху околната среда и биоразнообразието в Парка.“
106. Липсва Сборник Социално – икономически аспекти
107. В т.1.16.8 е включен като краен извод за въздействието на водоземните съоръжения „Въпреки строителството на тези съоръжения сега след като са минали повече от 25 години, няма признаци за отрицателно въздействие. „ доколкото в приложенията липсват данни позволяващи да се направи този извод и съществуват данни за точно обратното, предлагаме авторите да цитират направените от тях или друг проучвания касаещи въздействие на водоземните съоръжения върху биологичното разнообразие на речните екосистеми.
108. Информацията в т.1.16. 10 описва какво е направено от изпълнителя по темата, но няма никаква информационна стойност, заради липсата на каквито и да е било данни. Предлагаме тази точка да се преработи.
109. Текста на т.1.16.11 Собственост и вещни права изцяло преповтаря текста на т. 1.16.3. Техническа инфраструктура, застроени площи и сгради и не отговаря на заданието. Предлагаме текста да се коригира и допълни, като се изпълни заданието.
110. В т.1.16.12 са включени само научно-изследователски проекти изпълнени от ДНПР. Предлагаме текста да се допълни с проекти изпълнени и от други заинтересовани лица за периода 2001-2015г. Липсва приложението към точката.
111. В т. 1.16.14. Регионални планове и стратегически документи с отношение към управлението на Н П Р са включени само действащите програми ОПОС и ПРСР. Предлагаме текста да се допълни съгласно заданието с всички стратегически планове на национално, регионално и локално ниво имащи значение за територията на НП Рила като ПУРБ, ПУРН, общински планове за развитие на туризма, ОУП и т.н.
112. В т. 1.17.1. Население и демографска характеристика информацията е разгледана за територията на всички общини, част от които попадат в парка. Предлагаме да се включи и кратка информация за населението само от землищата с площи в парка, така ще се намери и по-точно описание на т.нар. термин местно население.

113. Считаме, че информацията в т. 1.17.7. Туризъм, рекреация, спорт и услуги би била по полезна ако включва брой легла и места за хранене и брой туристи за отделните туристически дестинации в близост до парка.
114. В т.1.19.2 заданието в частта му „Да се посочат обекти и съоръжения нарушаващи (загрозяващи) ландшафта. Да се посочат случаи на изменение на ландшафта, вследствие на проведени мероприятия в горите или извършено строителство.“ не е изпълнено изцяло. Като отчитаме изключително малкият % на силно изменените ландшафти, липсата на пълно описание на всички обекти, анализ на причините и предложение за действие е част от смисъла на един план за управление на защитена територия.
115. В т.1.20 не се открива замърсяване на водите и почвите от антропогенни източници, което трудно се свързва с данните за липса на пречиствателни станции за отпадни води, наличието на попивни ями за отпадни води, липса на тоалетни в местата с голямо туристическо натоварване, наличието на големи количества отпадъци изнасяни ежегодно от „За Земята“. Това по-скоро говори за липса на изследвания и анализи на водите и почвите в натоварените обекти. Предлагаме да се извърши проучване за замърсяването на почвите и водите в най-рисковите територии.
116. В т.1.21.1 и приложенията към нея за местообитание 3130 е посочено, че „Тази растителност е добре запазена и не са установени заплахи, които могат оказват негативно въздействие.“ Необходимо е да посочим, че не става дума за растителност, а за местообитание и че данните от проучванията на езерата в приложение 1.1-.3 – 2 показва точно обратното за езерата Йончево, Грънчар и Седемте рилски езера. Предлагаме оценката на уязвимостта на хабитата да се вдигне на висока заради наличните данни.
117. В т.1.21.1 и приложенията към нея за местообитание 3160 е посочена средна оценка на уязвимост. Тъй като няма проучвания на този тип хабитат предлагаме тази оценка да се мотивира с конкретни данни или да се завиши на висока степен.
118. В т.1.21.1 и приложенията към нея за местообитание 3260 за този тип речно местообитание е дадена ниска оценка на уязвимостта като е посочено, че „Природното местообитание е в добро състояние и не са установени фактори, които могат да окажат негативно въздействие.“ Тази оценка не кореспондира с данните за отнемане на водите, прагове за миграцията на рибите, данни за зарибявания или обезрибяване посочени в ППУ. Предлагаме тази оценка да бъде завишена на висока.
119. В т.1.21.1 и приложенията към нея за местообитание 4070 *Храстови съобщества с Pinus mugo е посочено, че „Природното местообитание е в добро състояние, заема значителни площи и не са установени фактори, които могат да окажат негативно въздействие.“ Ниската оценка на уязвимостта не кореспондира с установени случай на пожари в това местообитание на големи площи в НП Рила. Предлагаме оценката да бъде завишена на средна.
120. В т.1.21.1 и приложенията към нея за местообитания 6150 и 6520 е определена ниска степен на уязвимост, като същевременно три абзаца по-долу е посочен процес на преизпасване, както и в тях е установени случай на антропогенна ерозия. Предлагаме уязвимостта да бъде увеличена на висока за 6150 и средна за 6520.
121. В т.1.21.1 и приложенията към нея за рибите е посочена средна степен на уязвимост, като същевременно това е групата с най-големи промени настъпили във

видовият състав и разпространението от всички групи животни и растения. Предлагаме степента да бъде завишена до висока.

122. В т.1.21.1 не е извършено в пълнота изискването от заданието „Да се оцени и посочи необходимостта от мерки за премахване на фактори или намаляване на тяхното въздействие. Да се проучи състоянието на природните местообитания, разположени след водохващанията и пряко зависещи от сезонните промени във водния отток.“
123. Липсва следния слой в ГИС на парка: Карта на уязвимостта на местообитанията /екосистемите/ в НП.
124. В т.1.21.1 , 2 и приложенията към нея неколкратно е записано как оценяваният обект се оценява за резервата – например „Този тип растителност е с широко разпространение във високите планини на страната, Европа и резервата.“ Или „Херпетофауната в резервата не е уязвима.“. Ние разбираме близостта между характеристиките на резерват Риломанастирска гора и Национален парк Рила, но трябва да отчетем те са различни обекти. Предлагаме текстовете да се редактират.
125. В т.1.21.2 и приложенията към нея оценката за редкостта на местообитания 3130, 3150 и 95A0 е оценена като средна. Предлагаме да бъде завишена до висока, като отчитаме ограниченият брой защитени територии и зони в които те се срещат и голямото значение на НП Рила за опазването на представителни образци от тях.
126. Оценките в таблица 1.21.2 и в таблица „Оценка на местообитанията и видовете по отношение на „Рядкост“ в национален, европейски и световен мащаб“ значително се разминават. Предлагаме оценките да се синхронизират в посока отразяване на оценките от таблица „Оценка на местообитанията и видовете по отношение на „Рядкост“ в национален, европейски и световен мащаб“ в таблица 1.21.2
127. В табл. 1.21.3 Естественост е дадена висока степен на естественост на местообитание 32 60 и същевременно се отчита ниска степен на естественост на обитаващите риби на това местообитание, което е нелогично. Реките са най-повлияният тип местообитание в парка и предлагаме оценката да бъде намалена на средна.
128. В т.1.21.3 липсва „Да се оцени степента на естественост на ландшафта общо за парка и/ или отделни негови части.“
129. В т.1.21.3 липсва „Да се оцени и посочи необходимостта от мерки за премахване на чужди елементи на биотата, премахване на антропогенни фактори или намаляване на тяхното въздействие.“
130. В т.1.21.3 липсва „Да се състави в подходящ формат и мащаб М 1:10 000 следния слой в ГИС на парка: Карта на естествеността на природните местообитания /екосистемите/“.
131. В т. 1.21.5 Размери е дадена оценка, че територията на парка е достатъчна за опазване на местообитанията 9110, 9180, 9270, независимо, че те са с малки площи разпространени в парка в размери от 62 ха, 5 ха и 13 ха, което за горски местообитания е изключително недостатъчно като площ за дългосрочно опазване – предлагаме оценката да бъде променена на „недостатъчна“.
132. В т. 1.21.5 Размери е дадена оценка достатъчна за рибите, което не отговаря на ситуацията с главоча – вид със силно намаляло разпространение и силно зависим даже от малки нарушения или строежи в речното легло – каквито масово са извършвани в

реките от Искърският басейн през миналото. Предлагаме оценката за този вид да бъде променена на недостатъчна.

133. В т. 1.21.5 не е извършена изисканата от заданието оценка за Да се направи оценка доколко големината четирите резервата и зона ОЧВ съгласно План'01 осигуряват необходимите предпоставки за изпълнение на съответните им консервационни функции и за постигане на управленските цели по 331 и са в унисон със съвременните европейски природозащитни политики. И на тази база да се оцени необходимостта от промени в границите им.“ Предлагаме да се изпълни заданието.
134. Оценката в т.1.21.6 не е извършена съгласно заданието Да се направи обобщена оценка на биологичното разнообразие в парка спрямо това в страната и в международен план, от гледна точка на: * природни местообитания и тяхната структура; биологични групи; видове. Да се определи значението на парка в този контекст в регионален, национален и международен план. Да се извърши оценка на степента/ възможностите за възстановяване на природни местообитания и видове. За класифициране на местообитанията и видовете да се използва следната скала: лесно възстановими, трудно възстановими и невъзстановими.“ Предлагаме заданието да се изпълни и оценката да се коригира спрямо изискванията на възложителя.
135. Заданието за т.1.21.7 не е изпълнено в следните части „• Да се състави в Приложение списък на установените стабилни природни местообитания, както и списък на нестабилните такива, с установена тенденция на бърза деградация; • Да се оцени необходимостта от мерки за премахване или намаляване на въздействието на фактори, водещи до нестабилност на природни местообитания или популации на видове;• Да се направи оценка на влиянието на абиотичните фактори върху стабилитета на екосистемите.“
136. В т.1.21.7 не извършена оценка за стабилност на популациите на видовете риби.
137. В т.1.22.1.1 е посочено за многофункционалната зона „Зоната предлага големи възможности за развитие на туристическия бизнес чрез предлагане на услуги, рекламиращи местни традиции, занаяти, обичаи др. „ Неразбираемо каква възможност е сред националният парк да се рекламират традиции и занаяти на местното население за туристите които идват в парка от самите населени места. Считаме, че информационната и рекламна дейност на занаятите и обичаите трябва да остане в населените места, а не да се вдига високо в планината.
138. В т.1.21.1.1 не е изпълнено заданието в частта му за „Да се анализира доколко непълното прилагане на някои от режимите, нормите и препоръките е възпрепятствало осигуряването на функцията на зоната.“
139. В т.1.21.1.2 не е изпълнено заданието в частта му за „ Да се направи оценка за степента на застроеност на парка като цяло и на отделни негови части със сгради и допустимостта от ново строителство с определено (за управленски, водоснабдителни цели, за високопланинско животновъдство и др.) предназначение.“
140. В част 1.22.1.3. Оценка на техническата инфраструктура не е изпълнено заданието му в частта за „необходимостта от развитие на техническата инфраструктура, свързана с:• енергоизточници за инфраструктурните обекти в парка - електрификация, възобновяеми енергийни източници; • водоснабдяване на обектите в НП;• радио и телекомуникационни връзки. Да се оцени степента на обезпеченост, състоянието и необходимостта от развитие на транспорт на инфраструктура:• пътища от различен

клас;• паркинги;• въздени линии;• пешеходни туристически пътеки;• връзка с различни видове транспорт извън парка. Да се оцени степента на обезпеченост, състоянието и необходимостта от развитие на противоерозионни и противопожарни съоръжения.“
Предлагаме заданието да се изпълни.

141. В т. 1.22.1.5. оценката на санитарно охранителните зони по отношение „необходимостта от мерки по: канализация и пречистване на отпадъчните води; третиране на отпадъците; санитарно-хигиенните условия в обектите за обслужване на посетители те; определяне и опазване на санитарно охранителните зони за водоизточниците за питейно битови нужди.“ Е ограничена само до тоалетните в циркуса на Седемте рилски езера, което считаме за крайно недостатъчно . Необходимо е авторите на плана да допълнят оценката с всички необходими мерки по установените от самите тях проблеми в областта на канализацията, СОЗ на питейните води и т.н.
142. В т.1.22.1.5 не е изпълнено заданието в частта му „Да се извърши съпоставителна оценка на замърсяването на почвите битово, промишлено и др., описано в План’01 и данните от мониторинга па почвите в периода на изпълнение на План’01 от Регионалните лаборатории на ИОАС, включваща анализ за качеството на почвите по почвени типове и оценка за нивата на замърсяване.“
143. В т. 1.22.2.1. Оценка на рекреационната дейност не е изпълнено заданието в частта му „Да се оцени съответствието между възможностите на парка (т.е. поемнен капацитет, при който промяната в околната среда е в границата на допустимост) - като цяло и на отделните негови части и посетителите с различни интереси.“
144. В т. 1.22.2.1. липсва оценка за „необходимостта от мерки за ограничаване/ развитие на отделните видове туризъм и рекреационни дейности в парка като цяло и в отделните негови части.“ Независимо от констатираните отрицателни въздействия от туризма в районите на Мусала, Седемте рилски езера и Белмекен.
145. В т.1.22.2.1. Липсват конкретни оценки с места и характеристики за „необходимостта от развитие на посетителската инфраструктура - за рекреация и за природосъобразен туризъм.“
146. В т. 1.22.2.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите липсва изисканото от заданието „Анализ и оценка на гъстотата/ плътността на домашните животни иа паша в парка и степента на достигане на природозащитното състояние на местообитанията. Да се посочат препоръки за актуализиране на нормите за натоварване на пасищните райони с оглед опазване/ възстановяване на местообитанията. При необходимост да се препоръчат различни норми за натоварване при различните типове местообитания.“
147. В т. 1.22.2.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите липсва изисканите от заданието оценки на „Да се оцени необходимостта от осигуряване на дървесина за нужди на местното население и обекти в парка и предложат подходящи мерки за управление на горски територии, предвидени за ползване за местно население и нужди на парковата дирекция и сградите в парка.“ В текста на ППУ е посочено „изконното право на дърва за огрев за местното население“ и препоръка НП да продължи да осигурява евтини дърва за огрев. Тази оценка е странна при липсата на оценка на размера на местното население в землищата в чиито територии попада НП, ползваната от него дървесина за огрев, % който в момента се осигурява от територията на НП, максималната оценка на това ползване ако всички местни жители поискат да

ползват от парка, капаците на горите да се получи тази дървесина без да се нарушава целта на парка, наличието на собствени гори в местното население, наличие на общински и държавни гори в съответното землище, % от населението което получава социални помощи за отопление. Разглеждайки този въпрос трябва да отчетем няколко неща:

- Ползването на дърва за огрев от местно население в държавните гори управлявани от МЗХ се допуска само ако жителите нямат собствени гори или в землището няма общински гори от които се добива дървесина и ползвателят не получава социални помощи за отопление
- Ползването на дървесина за огрев по преференциални цени не е исконно право за гражданите на България
- Ползването на дървесина за огрев не е цел на управление на нито една защитена територия у нас
- Ползването на ресурси от Националните паркове при преференциални условия само от част от гражданите на България е дискриминация и е наказуемо от закона.

В този смисъл предлагаме ползването на дървесина за огрев от територията на НП Рила да остане само за нуждите на ползватели разположени в парка и за потребители живеещи в населените места чиито землища попадат в НПР, които нямат собствени гори, не получават социални помощи за отопление и в землищата няма други общински и държавни гори, които с е ползват през съответната година.

148. В т. 1.22.2.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите липсва изисканото от заданието „Да се оцени състоянието и необходимостта от подходящи дейности за управление на горските култури и насажденията от неместни видове. Да се направи оценка на техните възобновителни способности.“
149. В т. 1.22.2.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите липсва изисканото от заданието „ Да се оцени ползването на водни ресурси от територията на парка и допустимостта от допълнително им ползване.“
150. В т.1.22.4 липсва информация която да показва да е извършена заложената в Заданието RAPPAM оценка, както и да се сравни с досегашните две оценки с участието на ДНП Рила. Предлагаме изпълнителят да изпълни заданието като извърши оценка на ефективността на управлението по посочената методология с участието на всички паркови дирекции и анализира промяната на позицията на НП Рила в сравнение с предишните две оценки.
151. В т. 1.22.4. липсва оценка на изпълнението на заложените програми и проекти в ПУ 01
152. В т. 1.22.4 няма ясно оценка на недостигащия персонал за ефективно изпълнение на функциите на ДНП.
153. Отчетената в т.1.22.4 липсваща система за квалификация не дава оценка за причините. Желая да отбележим, че в ежегодните обучения за парков персонал организирани от нас участието на персонала от ДНП Рила се ограничава само до един или двама служители, независимо, че участието е безплатно.
154. Оценките в т.1.22.4 за организационна структура са неясни – препоръчаното доразвитие не е посочено в коя област трябва да е.

155. В т.1.22.4 не е извършена оценка на връзките и взаимодействието на ДНП Рила с други заинтересовани страни
156. В т. 1.22.4 не е извършена оценка на „ условията за участие на местните органи и обществеността при обсъждането и взимането на решения, свързани с управлението и дейностите в парка.“ Не е оценена „успешността на създаването на такива условия - изграждането на Местната Пан парк група, работата с доброволци, образователни дейности и др.“
157. В т.1.22.5 липсват специфични проблеми с ползването на водните ресурси и изнасянето им извън територията на парка. Като отчитаме, че състоянието на водните екосистеми и рибите по отношение уязвимост, рядкост, естественост, чувствителност е повлияна силно от ползването на ресурса, липсата на специфични проблеми е неразбираемо. Предлагаме тази част да се допълни с проблемите на водните екосистеми. Също така е неразбираемо как проблемите свързани с свръхнатоварването на районите на Мусала и Седемте рилски езера не са адресирани ясно тук. Предлагаме те да се включат.
158. В т.1.23 не е посочена ролята на НП Рила за опазване на ключови природни местообитания и местообитания на видове целеви за опазване в рамките на мрежата. Тук според нас трябва да се посочат онези видове и местообитания срещащи се в НП Рила, без чието наличие мрежата на национално и международно ниво би била недостатъчна.
159. В т.1.23 не е посочено уникалното значение на НП Рила за една група хора в лицето на Бялото братство като място за поклонение и изпълнение на техните култови практики. Предлагаме да се допълни.
160. В т.1.23. е подчертана ролята на Агенцията за регионално развитие на Рила създадена през януари 2014 за функционирането и значението на парка. От сайта на самата неправителствена организация обаче липсват техни проекти на територията на парка. В същото време много други неправителствени организации са спомогнали многократно за почистване,вписване в ПАН Паркс мрежата, развитие на алтернативният туризъм и т.н. и е странно, че техните имена липсват, за сметка на общинското сдружение.
161. В т.2.1. Дългосрочни цели е записано като конкретна главна цел „Опазване на екосистемите в резерватните територии и територии с богатство на местообитания и видове от Директивата за местообитанията и ЗБР“. Така формулирана целта се разминава с целите за обявяване на НПР и целите на НАТУРА 2000 защитената зона, като ги ограничава само до резерватите и непосочените „територии с богатство“. Предлагаме тази цел да се раздели на две и допълни като : 1. Опазване на екосистемите и местообитанията в Националният парк. 2. Постигане на благоприятен природозащитен статус на целевите за опазване видове и местообитания в Защитена зона Рила.
162. В т.2.1.1 е записана като конкретна цел „Опазване на биологичния потенциал чрез устойчиво ползване на ресурсите от лечебни растения, гъби, горски плодове“ тази цел създава представа, че ползването на ресурси е необходимо за опазване на биологичния потенциал, което не е вярно, поради което предлагаме да отпадне. Екосистемите и без потреблението на ресурси имат потенциал да ги произвеждат при нужда.

163. В първа главна цел предлагаме да се включи като конкретна цел – Възстановяване на естественото състояние на речните и езерни екосистеми с мотивация, че те са екосистемите най-повлияни от човека.
164. В първа главна цел да се включи и конкретна цел „Възстановяване на видове изчезнали от територията на НП Рила“
165. В т.2.1.1 при главна цел „Съхраняване на естественото състояние на ландшафта и другите абиотични компоненти на парка“ е формулирана конкретна цел само по отношение на един от негативните фактори за ландшафта – хидроенергийното строителство и са пропуснати другите. Предлагаме да се допълни тази главна цел с нови конкретни цели – Ограничаване създаването на линейни инфраструктури и просеки нарушаващи естествения ландшафт.
166. В т.2.1.1 предлагаме да се допълни втората цел за опазване на ландшафта с конкретна цел – Спиране на деградационните процеси в ландшафтите с висока концентрация на сгради и туристи, вкл. в циркуса на Седемте рилски езера.
167. В първата второстепенна цел е записано като подцел „Да се осигури развитие на туризма в съответствие със значението и предназначението на парка“ . Анализа на съществуващите проблеми на парка показва проблеми за природната среда вследствие на струпване на туристи на определени места. Разписването на подобна цел показва възприемане на тезата, че туризма в парка не е развит (за което няма доказателства, нито оценка на капацитета на отделните екосистеми неговото запълване до момента) както и че туризма трябва да се развива в целият парк, което нарушава смисъл на зонирването. За това предлагаме тази цел да се конкретизира в „Да се осигури равномерно развитие на туризма в зоната за туризъм при спазване на поемният капацитет на екосистемите и местообитанията.“
168. В точка 2.1.2.1 е формулирана конкретна цел „Да се повиши заинтересоваността и познанията на посетителите за стойността на естествената природна среда, част от която са и хората“ твърдението как човека е част от естествената природна среда е ненаучно и лъжливо. На защитниците на това твърдение бихме запитали къде в Рила е мястото на човека в езерни екосистеми и кога човека е напуснал клековите екосистеми като част от тях? В този смисъл предлагаме текста на тази цел да се съкрати на „Да се повиши заинтересоваността и познанията на посетителите за стойността на естествената природна среда.“
169. В т.2.1.2 е формулирана второстепенна цел по отношение на осигуряване на подкрепа от местното население. В същото време липсва каквато и да е цел за формиране на национална подкрепа за парка, независими от факта, че преобладаващите посетители на парка не са от местното население, средствата потребявани от ДНП издават от данъците на всички граждани на България и законовото определение, че НП Рила е парк от национално, а не от местно значение. Необходимо е формулиране на цел насочена към гарантиране на подкрепа за НП Рила на национално ниво .
170. В една от конкретните цели в т 2.1.2 е записан текст за „природосъобразното ползване на природните ресурси в парка“ . Използването на природни ресурси от националните паркове е по-скоро изключение, отколкото правило, камо ли да бъде цел. Това е европейска и национална политика и тя не може да бъде подменяна с план за управление. Предлагаме термина да се изключи от целите на парка.

171. Във второстепенна цел 3. Поддържане и развитие на административно управление на ДНП „Рила“ липсва цел осигуряване на необходимия персонал за управлението на парка, независимо, че е установен недостиг. Предлагаме нуждата да се оцени в т.1.22 и включи в целите.
172. В част 2.2.2. за ерозията е оценена със средно значение, локално, независимо, че в отделни части като циркуса на Седемте рилски езера и Мусаленския циркус тя има голямо значение, поради което предлагаме да бъде оценена с оценка високо, локално.
173. В т.2.2.2 Туристическото натоварване е оценено като значение средно локално, а последствията от него като високо, локално което е нелогично, поради което предлагаме оценката на туристическото натоварване да бъде завишена до високо, локално.
174. Обхвата и целта на определените зони е различен от заложеният в заданието. Предлагаме изпълнителят да изпълни стриктно заданието.
175. В Представената карта на зониранието не е представен обхвата на зоната за сгради и съоръжения и съществува цветно отразяване на територии (с черен цвят) който липсва в легендата.
176. В представената карта липсват някои сгради или съоръжения, например като Кантон Стара Река или път по източният бряг на язовир Белмекен.
177. Считаме, че туристическата зона в района на Седемте рилски езера е много малка и не покрива всички използвани маршрути на посетителите.
178. Считаме, че обхвата на зона за ОЧВ е ограничен и не покрива изискванията на заданието за реално опазване на местообитанията на балканска дива коза, мечка, вълк и грабливи птици и сови - скален и малък орел. сокол-скитник, горска улулица, врачова и пернатонога кукумявка. Предлагаме обхвата да се увеличи като обхване заедно с резерватната зона поне 75 % от площта на разпространение на :
- местообитанията на посочените в заданието видове, и
 - природните местообитания и местообитанията на видове, които са отчетени като уязвими, редки, нестабилни и с недостатъчна площ в точка 1.21,и
 - природните местообитания приоритетни за опазване в защитената зона Рила,и
 - местообитанията на видове приоритетни за опазване в защитената зона Рила.

Необходимо е да отчетем, че оценките в част 1 **трябва** да са основа на зониранието в част 3 и формулирането на проектите в част 4.

179. Липсва данни за площта на зона Инфраструктура (сгради и съоръжения).
180. При сумиране на представените площи на отделните зони (19910, 1000, 15600 и 46 400), даже и при липсата на площ на зона Инфраструктура, надвишават с 4 973 ха общата площ на парка от 77 923 ха.
181. За зона Инфраструктура не е изпълнено заданието в частта му за „Да се определят типа и местоположението на противопожарните съоръжения в горската и безлесна зона и помощната инфраструктурата за борба с пожарите в НП (пътища, водоизточници, стационарни наблюдателни пунктове, бариери и др.)
182. В част режими и норми са дублират режими и отделните групи имат собствена номерация. С цел по лесно използване на плана предлагаме всички режими да имат единна номерация и да се изключат преповтарящите се режими и норми.

183. В част 3.2.3 забрана 1 е формулирана като „Строителството на нови хижи, увеличаване на легловата база на съществуващите хижи и заслони, както и промяната на предназначението им.“ Доколкото тази забрана ограничава строителството само на един от видовете подслон, а оценката за броя на леглата в парка е, че са достатъчно предлагаме тя да бъде формулирана по-общо с цел избягване някои нови хижи да се представят като хотели, мотели, хостели и т.н. – „Строителството на нови сгради с помещения за временно или постоянно обитаване, увеличаване на легловата база на съществуващите места за настаняване, както и промяната на предназначението им“
184. В т.3.2.3 забраната за „Събирането и транспорта на билки, гъби, плодове и семена за търговски цели, без разрешително от ДНП „Рила“ и извън определените места в ПУ, и годишните планове на ДНП „Рила“. Е в нарушение на забраната в заповедта на парка която забранява събирането с търговски цели, поради което предлагаме да отпадне или да бъде преформулирана.
185. В част 3.2.3 забрана 12 е записана като „Извършване на санитарни сечи при повреди и съхнене, под 5 % от запаса на насаждението с изключение на санитарни сечи в смърчови и бялборови гори“ доколкото в националните паркове е разрешено само извършването на поддържащи и възстановителни мерки в горите, а не сечи, предлагаме текста да бъде преформулиран като „Извършване на поддържащи и възстановителни мерки в горите при повреди и съхнене, под 15 % от запаса на насаждението с изключение на мерките в смърчови и бялборови гори“
186. В част 3.2.3 е формулирана забрана 17. Къпането и миенето във водните обекти предлагаме да се преформулира като Къпането и миенето в езерата.
187. В част 3.2.3 е формулирана забрана 19. Строителството на бентове и други хидротехнически съоръжения, които преграждат изцяло течащите води, без да имат изградени рибни проходи и/или такива с отрицателно въздействие върху хидрологичния режим и биоразнообразието. Доколкото речните екосистеми в парка са изключително повлияни, а предлаганата забрана преповтаря просто ограничения от ЗВ предлагаме ограничението да се увеличи и забраната да се формулира като „Строителството на бентове и други хидротехнически съоръжения“.
188. В част 3.2.3 е формулирана забрана 22. Зарибяването на реки, в които има естествено балканска пъстърва. Тази забрана ограничена само до реките където има естествено балканска пъстърва не се обвързва с пълната забрана за риболов в реките, поради което предлагаме да се преформулира на „Зарибяването на реки, освен в случаите на възстановителни действия изпълнявани от ДНП Рила“
189. В част 3.2.3 е формулирана забрана 29. Извършването на каквито и да било дейности, източник на шумово замърсяване, създаващо пречки за пълноценен отдих или нарушаващо нормалните условия в местообитанията на животинските видове населяващи територията на Парка при съблюдаване на нормите в съответните зони, освен при дейности, съгласувани с ДНП „Рила“. Така забраната е неясна поради което предлагаме да се конкретизира с нормативно определения режим за шумово замърсяване в местата за отдих като 29. Извършването на каквито и да било дейности, източник на шумово замърсяване над 45 децибела.
190. В част 3.2.3 условия е записано „Поддържащи и възстановителни дейности в горите се извършват по утвърден устройствен проект. До изготвянето на устройствен проект, добивът се извършва по годишен план на ДНП, утвърден от МОСВ.“ Доколкото

тази норма представлява нарушение на ПРАВИЛНИК ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА ДЕЙНОСТИ В ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ , ИЗКЛЮЧИТЕЛНА ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ предвиждащ поддържащите и възстановителни мерки да се извършват на основата на годишни планове, както и смисъла на изготвянето на устройствен проект за гори, за които няма цел ползване на дървесина, предлагаме нормата да отпадне.

191. В режима на зона ОЧВ са включени следните забрани „1. Строителство на нови заслони и спортни съоръжения за обслужване на посетители и за атракции. 2. Строителство, освен изграждане на обекти за нуждите на управлението на парка и водохващания за питейни нужди“ Доколкото цялото съществуващо и бъдещо строителство, съгласно заданието, е допустимо само в зона Туризм и зона Инфраструктура, предлагаме тези забрани да се обединят в една – Забранява се всякакво строителство.
192. Забрана 3 в зона ОЧВ дублира общи забрани 20 и 21 поради което предлагаме да отпадне.
193. За зона ОЧВ са предвидени следните забрани „6. Всякакви сечи с изключение на сечи за поддържащи и възстановителни дейности и отстраняване на опасни дървета край пътеки, пътища и сгради, както и при потушаване на пожари. 7. Добив на суха и паднала маса, която не е част от каламитетно огнище.“ Доколкото мъртвата дървесина е от значение за опазване на дендробионтните видове в тази зона и с цел избягване на представянето на стопанските дейности за дърводобив, като поддържащи и възстановителни дейности в горите предлагаме следната редакция на тези забрани „ Забранява се изнасянето на дървесина извън територията на парка, добита съпътстващо на дейности за поддържащи и възстановителни дейности в горите“ .
194. В зона ОЧВ е записана следната забрана „8. Изграждане на трасета за конен туризъм и велотуризм на височина над 2000 м.“ доколкото всички съществуващи и бъдещи трасета за всякакъв туризъм трябва да бъдат включени в зоната за туризъм съгласно заданието, предлагаме забраната да се преформулира като „8. Изграждане на трасета и маршрути за туризъм.“
195. В нормите за зона ОЧВ са завишени нормите за палатки и лагеруващи на общество Бяло братство от 60 палатки 200 души на 120 палатки и 700 души дневно . Необходима е обосновка за това увеличаване и гаранция, че това увеличение няма да окаже негативно въздействие върху екосистемата в циркуса.
196. В зона ОЧВ е включена норма за паша, която преповтаря общата норма за целият парк. Ако не се промени нормата спрямо целите на зоната, предлагаме да отпадне като повторение.
197. В зона ОЧВ е поставено условие „При необходимост изграждането на бази на ПСС се съгласува с ДНП „Рила“ и МОСВ и в съответствие с изискванията на природозащитното законодателство по отношение на вида сграда, използван строителен материал, размери и др.“ доколкото задача на плана е да установи необходимостта от нови бази за ПСС и такова не е посочено, а съгласно заданието цялото строителство трябва да бъде включено в зоните туризъм и инфраструктура, предлагаме това условие да отпадне.
198. В зона ОЧВ като препоръка е записано „Стадата винаги да се съпровождат от пастир. „ същевременно имаме обща забрана за паша без пастир, поради което предлагаме тази препоръка да отпадне.

199. В зона Туризм няма никакви забрани и условия извън общите за парка, което я обезсмисля. Поради което предлагаме да се въведе следните забрани 1. Забрана за всякакво ново строителство освен това извършвано от ДНП Рила и лицата придобили концесионно право съгласно ЗДС. 2. Забрана за паша 3. Забрана за сеч на дървета освен когато представляват опасност за посетителите. 4. Забрана за поставяне на информационни и насочващи табели или маркиране на пътеки, освен от ДНП Рила
200. В многофункционалната зона липсват специфични забрани или режими, поради което тя се обезсмисля. Във връзка с това предлагаме да се въведат следните забрани : 1. Забрана за всякакво строителство 2. Забрана за нощна паша
201. В нормите и условията на многофункционалната зона е посочено „Заслони за животновъдството се изграждат по утвърдени проекти и вписващи се в средата.“ Доколкото заслониите настоящи и бъдещи трябва да бъдат включени в зона Инфраструктура, а първото изречение на тази норма преповтаря обща норма предлагаме, тази норма да отпадне.
202. В норма 3 на многофункционалната зона с е използва термина „предвидени сечи“ – този термин няма нищо общо с режимите на един национален парк – в националните паркове не се планират сечи, поради което предлагаме да отпадне още повече, че пътищата трябва по задание да са част от зона Инфраструктура, а не от многофункционалната зона.
203. В зона Сгради и съоръжения (или зона Инфраструктура – в текста на ППУ се използват и двата термина, което обърква и трябва да бъде унифицирано) липсват специфични забрани или режими, което я обезсмисля, поради което предлагаме включване на следните забрани 1. Забрана за всякакво ново строителство освен това извършвано от ДНП Рила и лицата придобили концесионно право съгласно ЗДС. 2. Забрана за ново строителство без ПУП и влязло в сила положително решение за екологична оценка и оценка за съвместимост с целите на НАТУРА 2000, с изключение на строителство извършвано от ДНП Рила. 3. Забрана за поставяне на информационни и насочващи табели освен от ДНП Рила
204. В част 3 липсват изискванията от заданието « Списък на лечебни растения (видове, използвани части), разрешени за лични нужди и за стопанско ползване - към Част Приложения, списък на гъбите разрешени за събиране за лични и стопански цели; Списък на местата, разрешени за събиране на лечебни растения и диворастящи плодове, вкл. данни за биологичните и експлоатационни им запаси в отделните находища; Списък на местата, разрешени за паша на домашни животни, включително тези., за които се прилагат мерки от Програмата за развитие на селските райони 2007 2013 г..
205. На стр. 195 като оперативна задача на ДНП е поставен задача на авторите на ПУ - Проучване на възможностите и определяне на места за специализирани спортове, поради което предлагаме да отпадне
206. На стр. 196 като оперативна задача е записано Поддържане на оперативна връзка с общини, кметства, Агенция за регионално развитие на Рила, НПО, частни институции за съвместно изпълнение на дейности, насочени към осигуряване на поминък на местното население чрез предлагане на специализирани туристически услуги – на територията на парка и извън него.“ Отново е неясно точното насочване

вниманието на ДНП към едно от десетките НПО които работят за парка – АРРР, което е дискриминационно и предлагаме да отпадне.

207. На стр.196 е записана оперативна задача, която е задължение на плана за управление - Оценка на необходимостта от оптимизиране на кадровия състав с оглед осигуряване на достатъчно служители за ръководство и изпълнение на заложените в ПУ дейности“ ППУ е изпълнил тази своя задача, поради което предлагаме да отпадне.
208. Предлагаме да се преосмисли ползата от проект „15.Проект - Получаване на биогаз от отпадъчните битови води и инсталиране на системи за когенерация в хижите и почивните бази, с цел оползотворяване за отопление и ел.енергия.“ в част 4.5 . Необходимата преоценка на целта на този проект да се извърши на основата на налична информация за посещения в хижите, леглова база и заетост . Предвидената сума от 500 000 лева за едно проучване (както е посочена целта на този в Приложението) е несъразмерна. Предлагаме да отпадне или да му се намали стойността повече от 10 пъти.
209. В част. 4.5 е включен проект 18.Проект – Проучване на възможности и присъединяване на НП „Рила“ към европейски и международни мрежи от сходни по значимост и защита паркове“ на стойност от 320 000 лева. Предлагаме целесъобразността на нуждата от този проект да се преоцени или стойността му да се намали повече от 10 пъти.
210. Предлагаме да се преработи Част 4.5 като се търси съразмерност между разходите за проучвания и мониторинг, разходите за разработване на проекти, разходите за работа на терен, разходите за информация и образование и разходите за институционално развитие на ДНП. В момента има силен дисбаланс в предложеният петгодишен план:
- проучвания и мониторинг – 11 проекта и 37% от всички средства
 - разработване на планове – 5 проекта и 27 % от всички средства
 - разработване и прилагане на планове – 1 проект и 12 % от всички средства
 - мероприятия на терен – 1 проект и 4 % от всички средства
 - образование и информация – 2 проекта и 4 % от всички средства
 - институционално укрепване на ДНП – 5 проекта и 15 % от всички средства
211. В предложените проекти и програми не виждаме адресиране на ключови проблеми на парка, като управление на туристите в района на Седемте рилски езера, мониторинг на ползването на водите, премахване на нефункциониращи прегради в реките, изграждане на подходящи рибни проходи, възстановяване на изчезнали видове (с изкл. на лешояди) и т.н. Предлагаме да се допълнят, като всички проблеми идентифицирани в част 1 бъдат адресирани със специализирани проекти.
212. Препоръчваме да се предвиди проект за премахване на опасни, грозни или полуразушени сгради с неясен собственик на територията на парка.
213. В част 4 вкл. Приложението не е изпълнено изцяло заданието като в някои случаи целите са много общо дадени или обектите на прилагане не са идентифицирани точно, като площ и местоположение. Основен проблем е, че очакваните резултати са посочени без ясни индикатори за успех. Липсата на индикатори ще затрудни и оценката на ефективността на изпълнението на проектите.
214. На стр. 209 в процедурата за оценка изпълнението на програмите е вписано, че „Възможно е да се предложат промени в някои режими и норми, съобразено с

актуалното състояние на защитената територия и дейностите, които се осъществяват съобразно записаното в ПУ.“ Доколкото промяната на ПУ е дейност възможна през всяко време и не е свързана пряко с оценката на изпълнението на проектите и програмите предлагаме това изречение да отпадне.

215. В описанието на проектите на няколко места е формулирани дискриминационното изискване да се извършват от Агенцията за регионално развитие на Рила, което предлагаме да отпадне.
216. В цялата част програми и проекти са включени програми на Агенцията за регионално развитие на Рила. Категорично възразяваме срещу подобна „приватизация“ на НП Рила и неговият план от АРРР и превръщането на Дирекцията на националният парк в обслужващ персонал на тази неправителствена организация. Предлагаме авторите на ППУ да сравнят предложението от тях проекти в ППУ с целите и проектите на АРРР и да премахнат всяко дублиране.
217. В приложение 4.2 на ППУ е включен Списък на обекти за мониторинг, предложени за включване в НСМБР - видове и типове местообитания (хабитати) в който са включени местообитания, видове и места за мониторинг, които не попадат в НП Рила, а касаят цялата страна. Предлагаме редакция на таблицата и ограничаването и само за НП Рила.
218. В част 4.2 предлагаме да се слоят направления 3,4, и 5 в едно общо направление насочено към опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, най-малкото защото голяма част от видовете обитават както горските , така и безлесните части на Рила. Направления 3 и 5 са с по една програма, което ги обезсмисля като самостоятелни
219. В част 4.2. е записано направление „Направление 7: Развитие на природосъобразен туризъм „ с една включена в него „Програма за управление на отпадъците“. Считаме , че развитието на природосъобразен туризъм не може да се ограничи само до управлението на отпадъците и предлагаме да се включат и други програми, като например поддържане на туристически маршрути или да се слее с направление 8.
220. В част 4.2 предлагаме заглавието на Програма за генериране на доходи в общините да се преформулира с оглед истинската цел – развитие на природосъобразен бизнес или бизнес опазващ и подпомагащ биологичното разнообразие и парка.
221. В част 4.2 предлагаме заглавието на Програма за съвместно управление на природните ресурси да се преформулира, доколкото съгласно правните терминология у нас управлението е функция на собствеността и не е възможно държавата да предоставя на някой друг тази си функция в парка. Може да се използва термина адаптивно управление който е прилаган успешно в НП Централен Балкан.
222. В част 4.2 предлагаме сливане на направления 2 и 11 поради тяхната близост и еднакъв обект и близки цели.
223. В приложение 4.3 е включен проект за Създаване на предприятия за преработка на ресурсите на територията на парка – това е нарушение на чл.21 от ЗЗТ забраняващ производствени дейности в националните паркове, поради което предлагаме да отпадне.
224. В приложение 4.3. е включен проект „НП "Рила" - част от Европейската и световна Геопарк мрежа" Доколкото тази мрежа не е правителствена,

междуправителствена или ЕС инициатива и не е обвързана с политиките на Р България и ЕС, предлагаме проекта да бъде заменен с такъв насочен към участие на НП Рила в програмата МАБ на ЮНЕСКО, Европейска диплома или Световно природно наследство.

225. В приложение 3.2.2 разпоредбата на чл.21 от ЗЗТ е представена по неверен начин. Считаме, че ППУ не може да си позволи да тълкува или редактира текстове от нормативната база , поради което предлагаме текста да се цитира в оригинал.

226. В приложение 3.2.2 се посочва, че заповедта за прекатегоризиране на парка „не въвежда изрични забрани, ограничения и норми по отношение на строителството и инфраструктурата, доколкото императивните забрани са предмет на чл. 21 (1) на ЗЗТ.“ Подобно тълкуване не отговаря на разпоредбите на закона в чл. 39 ал.2 на ЗЗТ който включва режимът на основните дейности в защитената територия като задължителен атрибут на заповедта на всяка защитена територия. В случая със заповедта за прекатегоризирането на НП Рила е извършено нарушение на закона, а не неговото прилагане. Предлагаме този текст да бъде премахнат от ППУ.

Като финален коментар ще посочим, че поради липсата на подробна карта на зонирването, грешките и презастъпването в площите на отделните зони, липсата на всички сборници с подробна информация и на голяма част от приложенията, както и поради неизпълнение на около 20% от изискванията на Заданието в ключови за управление на парка части, считаме че процеса на обществено обсъждане е компрометиран. Предлагаме изпълнителят да допълни липсващите части, приложения и сборници в ППУ и да го предложи отново на обществено обсъждане.

Бележки :

1. Всички посочени констатация в които е посочено, че липсва, отсъства, не е изпълнено заданието касаят неизпълнение на заданието за изработване на ППУ и за тях важи общо предложение за изпълнение на заданието и допълване на текста.
2. Настоящото становище е изготвено на основата на текста и приложенията на ППУ публикувани в портала за обществени консултации на МС.
3. Настоящото становище включва 226 бележки и препоръки на 23 страници